

**STRATEGIA NAȚIONALĂ
de prevenire și combatere a traficului de ființe umane
pentru anii 2017-2022**

I. DESCRIEREA SITUAȚIEI

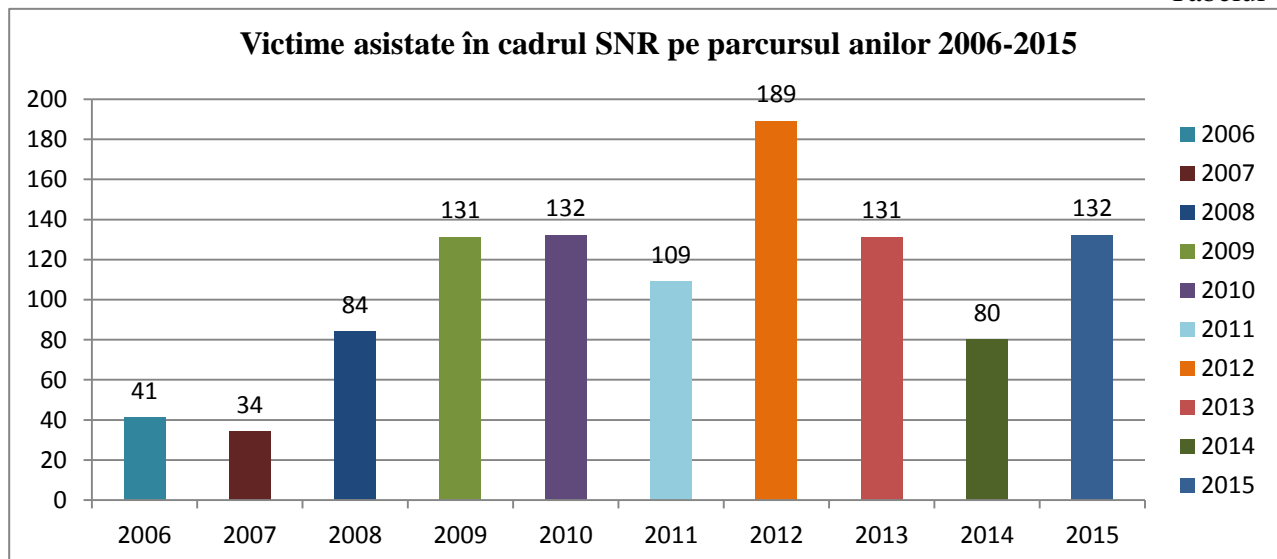
Traficul de ființe umane este recunoscut pe plan internațional drept o infracțiune și o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului. Începând cu anul 2000, acest fenomen se regăsește în atenția comunității internaționale și continuă să reprezinte o amenințare față de securitatea umană și dezvoltarea statelor democratice. În condițiile dezvoltării rapide a globalizării, tipurile și formele de manifestare ale TFU devin tot mai sofisticate și latente. Traficanții, folosind vulnerabilitatea anumitor persoane prin înșelăciune, amenințări, etc. le condiționează migrarea acestora de la locul de trai într-o altă localitate sau chiar țară, unde în schimbul unui loc de muncă sunt supuse diferitor forme de exploatare.

Și pentru Republica Moldova fenomenul traficului de ființe umane este o problemă actuală, fiind o prioritate a politicii naționale, RM rămâne a fi o țară de origine și într-o măsură mai mică – țară de tranzit. În ultimii ani, au fost înregistrate unele cazuri în care RM a fost țară de destinație, fapt care nu este încă caracteristic pentru țara noastră. Fenomenul se manifestă, în principal, prin următoarele forme de exploatare: sexuală, prin muncă, prin cerșit, prelevare de organe/celule sau țesuturi ș.a.

Principalele țări de destinație pentru cetățenii noștri, pe parcursul anilor rămân Federația Rusă, Ucraina, Turcia, Ciprul de Nord, Emiratele Arabe Unite (EAU). În același timp, geografia țărilor de destinație în ultimii ani este în continuă extensiune și acestea sunt țările UE (Germania, Italia, Grecia, Franța, Polonia, Cipru, Austria, etc.). De asemenea, trebuie remarcat faptul că, în 2015 au fost înregistrate destinații noi, precum unele țări din Asia (China, Cambodgia, Thailanda și Japonia) și Africa (Libia și Benin). Totodată, menționăm că potrivit datelor statistice ale Ministerului Afacerilor Interne în ultimii ani a fost înregistrată o creștere constantă a numărului de victime a TFU în interiorul țării, (în anul 2013 - 28 persoane, în anul 2014 -33 de persoane, în anul 2015 – 97 de persoane), precum și diversificarea formelor de exploatare. Prin urmare, Guvernul RM, întreprinde măsurile necesare pentru promovarea unei politici în domeniu, care să răspundă rigorilor instrumentelor comunității internaționale și europene, prin ratificarea acestora¹. Pe parcursul ultimului deceniu, elaborarea documentelor de politici strategice a devenit un exercițiu imperios, realizat în deplină conformitate cu standardele internaționale și europene și cele mai bune practici ale altor state.

În perioada anilor 2001-2016, Guvernul RM a aprobat și implementat 6 planuri naționale de acțiune pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. În octombrie 2005 a fost adoptată Legea cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane. Suplimentar, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Strategia Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (în continuare - SNR) pentru anii 2009-2016, prin care a fost instituită Unitatea Națională de Coordonare a SNR (actual încă susținută financiar de parteneri). În tabelul nr. 1 se prezintă datele statistice cu privire la asistența victimelor și potențialelor victime ale TFU în perioada anilor 2006-2015(sursa MMPSF).

¹ - Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (2000);
- Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (2005).

Provocările Guvernului RM de a combate TFU a generat necesitatea consolidării eforturilor comune pentru a menține și dezvolta și în continuare o politică coerentă și sistemică în domeniul dat și care ar reglementa raporturile juridice, cadrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale acestui fenomen, colaborarea autorităților administrației publice cu organizațiile neguvernamentale naționale, cooperarea cu alte state și cu organizații internaționale competente. Pentru a realiza mai eficient acest obiectiv a fost elaborată Strategia de comunicare, a cărei menire este să asigure o comunicare interinstituțională dintre toți actorii anti-trafic, pentru consolidarea cooperării dintre participanții implementării eficiente a documentelor strategice, dar și să asigure vizibilitatea/transparența rezultatelor obținute. Unul dintre cele mai eficiente instrumente de comunicare/informare a devenit Pagina WEB a CN CTFU (www.antitrafic.gov.md). Crearea și administrarea acestei pagini (concept, elaborare, proiectare, conținut, actualizări) este realizată de Secretariatul permanent, beneficiind și de contribuții din partea organizațiilor anti-trafic.

În cazul RM putem atesta, că s-au depus eforturi semnificative și pentru elaborarea și consolidarea mecanismului instituțional (Tabelul 3). La diferite nivele guvernamentale au fost create structuri și organe consultative pentru coordonarea activității autorităților publice, organizațiilor nonguvernamentale și organizațiilor internaționale competente (CN CTFU și CT). În plus, au fost adoptate măsuri pentru formarea și instruirea specialiștilor, au fost create și funcționează centre regionale de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU². La 2 iunie 2016 a fost inaugurat Centrul de plasament pentru copiii victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, care va oferi plasament temporar, de criză sau plasament de lungă durată 10 locuri și prin ordinul MMPSF nr. 201 din 25.10.2016 a fost aprobat Regulamentul acestui serviciu.

Dacă, cu 10 ani în urmă în mare parte aceste servicii au fost create cu suportul financiar al partenerilor de dezvoltare, actualmente, din bugetul de stat se acoperă cheltuielile ce țin de funcționarea Centrelor de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU, serviciile de repatriere ale victimelor TFU (adulți/copii), și copiilor aflați peste hotare fără însoțire părintească, centrele de plasament și reabilitare pentru copii de vârstă fragedă din mun. Chișinău și Bălți, serviciile de informare și consiliere profesională, servicii de mediere a muncii, serviciile de orientare și formare profesională

² HG nr. 898 din 30 decembrie 2015 privind aprobarea Regulamentului-cadru și standardele minime de calitate ale Serviciului de asistență și protecție a victimelor TFU.

Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (CAP), mun. Chișinău;

Centrul Maternal "Ariadna", or. Drochia;

Centrul Maternal "Pro-familia" or. Căușeni;

Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale TFU, or. Căușeni;

Centrul de criză familială SOTIS, mun. Bălți;

Centrul Maternal "Încredere", or. Cahul;

Centrul Maternal "Pro-femina", or. Hâncești.

(calificare, recalificare și perfecționare), achitarea alocației de integrare sau reintegrare, Telefonul copilului – 116 111 (serviciu prestat de către CI La Strada).

Din bugetul Fondului de asigurări obligatorii de asistență medicală sunt finanțate anual a câte 37 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor și Centre Comunitare de Sănătate Mintală (cu un buget total pentru anul 2016 de 24,4 mln. Lei). Unul din obiectivele acestor servicii este și prevenirea TFU.

A fost consolidat sistemul de justiție prietenos copiilor, inclusiv victimelor traficului prin crearea camerelor de audiere a copiilor victime pentru care, din bugetul de stat au fost utilizate 2797,0 mii lei, dintre care 922,9 mii lei pentru camerele amenajate în cadrul procuraturilor, a fost stabilită modalitatea de colectare și analiză a informațiilor necesare (managementul informațional) și a datelor statistice în acest domeniu (*în acest context, a fost creat un Program automatizat de date statistice gestionat de către SP și care cuprinde 6 formulare de monitorizare, pentru completarea cărora sunt responsabile 6 instituții (Procuratura Generală, Centrul pentru combaterea traficului de persoane, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Serviciul Tehnologii Informaționale al Ministerului Afacerilor Interne, Departamentul Instituțiilor Penitenciare)*), precum și altele.

Instituțiile organelor de drept și-au consolidat treptat capacitățile și eforturile întru investigarea și urmărirea penală a cauzelor de TFU. Evaluatorii internaționali au salutat eforturile întreprinse de instituțiile organelor de drept în vederea cooperării internaționale, în special prin introducerea prevederilor legale cu privire la crearea Echipei comune de investigații și inițierea creării acestora cu unele state. Au fost apreciate instruirile realizate pentru specialiștii organelor de drept, bazate pe o abordare multidisciplinară, precum și eforturile depuse întru investigarea și urmărirea penală a cauzelor penale, inclusiv a celor cu implicarea oficialilor. Armonizarea și sistematizarea datelor statistice, de asemenea, constituie un rezultat pozitiv important pentru analiza dinamicii și tendințelor fenomenului TFU, precum și pentru monitorizarea și evaluarea situației din domeniu. Statistica de aplicare a articolelor 165 (TFU) CP și 206 (TC) CP pentru ultimii ani este reflectată prin prisma următorului tabel 2.

Tabelul 2

Anul	Cauze penale înregistrate	Cauze penale expediate în judecată	Inculpați (traficanti) în privința cărora a fost pronunțată sentința	Persoane Condamnate la închisoare	Persoane condamnate la închisoare cu suspendarea condiționată a pedepsei	Persoane care își execută pedeapsa cu închisoare	Numărul victimelor conform CCTP
2010	142/23	45/10	48/5	27/4	11/1	7/2	-
2011	111/24	45/14	35/2	7/1	11/1	4/2	131
2012	151/20	60/5	21/10	13/9	8/1	8/11	266/24
2013	135/20	43/8	27/12	20/4	1/0	14/4	233/29
2014	151/24	42/7	34/9	28/9	6/0	16/8	238/26
2015	151/38	52/24	29/10	27/9	0/0	20/7	242/68
2016	123/28	22/11	48/8	39/8	1/0	33/10	197/35

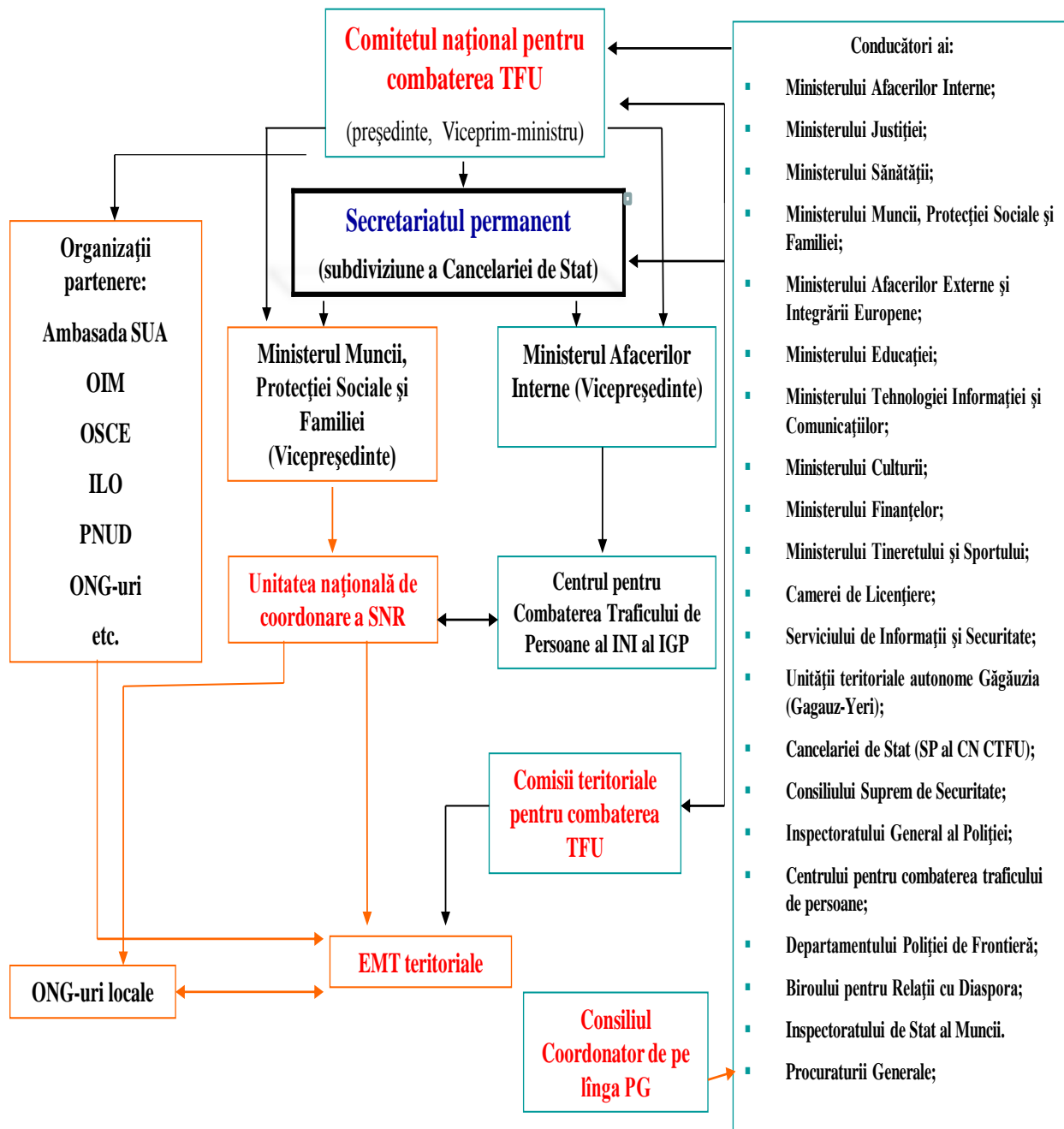
Succesul RM în acest domeniu a fost și mai este posibil datorită asistenței tehnice internaționale în cadrul diverselor proiecte și a susținerii valoroase a partenerilor de implementare, fapt care necesită

eforturi suplimentare din partea Guvernului pentru a asigura durabilitatea rezultatelor obținute. Tot aici menționăm că, pînă la momentul de față mai există fenomene sociale, care favorizează existența fenomenului TFU cum ar fi: sărăcia, șomajul, salariile mici, violența în familie, corupția etc. Mai mult decât atât, criza financiară continuă dințările dezvoltate, care sunt și țări de destinație pentru cetățenii din RM, sporește cererea forței de muncă, care, la rândul său, crește riscul fenomenului TFU.

Mecanismul instituțional

Tabelul 3

II. ANALIZA PREMIZELOR ȘI IDENTIFICAREA PROBLEMELOR ÎN DOMENIUL PREVENIRII ȘI COMBATERII TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Având în vedere faptul că problema TFU este prioritară și constituie un domeniu important a politicii internaționale și europene, RM este monitorizată de către evaluatorii externi (GRETA, JTIP, UNODC, etc.). De asemenea, anual se elaborează rapoartele naționale de prevenire și combaterea a TFU. Recomandările rapoartelor menționate indică Guvernului RM și întregii comunități antitrafic necesitățile pentru a consolida domeniul dat în beneficiul respectării drepturilor omului. Aprioric elaborării prezentei Strategii a fost efectuată o analiză a recomandărilor menționate, în scopul determinării gradului de conformitate la standardele internaționale și regionale în acest domeniu, în primul rând - cerințelor Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane. Acest fapt a permis stabilirea nivelului de dezvoltare a acțiunilor de combatere, a problemelor existente în acest domeniu, a premizelor de depășire a acestora, precum și a implementării cu succes a politicii în fiecare dintre aceste direcții. La determinarea problemelor au fost de asemenea luate în considerare cele mai bune practici în acest domeniu, precum și recomandările experților naționali și internaționali de specialitate.

Prin urmare, concluziile definite, au fost puse la baza elaborării Strategiei naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2017-2022 (în Continuare Strategie). Astfel, toate măsurile de prevenire și combatere a TFU, în cadrul Strategiei, sunt stabilite în conformitate cu paradigma celor 4P a politicii (2.2-2.5), recomandate de standardele internaționale în acest domeniu:

- prevenirea;
- protecția socială și asistența victimelor TFU;
- investigarea și urmărirea penală;
- dezvoltarea cooperării/abordarea interdisciplinară, urmare a subcapitolului Măsuri generale (2.1).

2.1. Măsuri generale de susținere

2.1.1. Coordonarea acțiunilor de prevenire și combatere a traficului de ființe umane

În RM a fost elaborat un mecanism de coordonare a acțiunilor de prevenire și combatere a TFU, care funcționează la toate nivelurile administrației publice, și include nu numai administrația publică centrală și locală, dar și structurile consultative interdepartamentale, create în cadrul acestor instituții cu participarea reprezentanților societății civile și a organizațiilor internaționale care activează în domeniul respectiv. Acest mecanism de coordonare constă din trei tipuri de structuri de coordonare create în cadrul diferitor organe ale administrației publice:

- a) **coordonarea generală a politicii** în domeniul combaterii TFU la nivel național și local (la nivel de unitatea administrativ-teritorială);
- b) **coordonarea activității organelor de drept** în domeniul combaterii infracțiunilor legate de TFU;
- c) **coordonarea activității privind acordarea asistenței nemijlocit victimelor și potențialelor victime ale TFU în cadrul SNR.**

Atribuțiile fiecărei structuri sunt reflectate în cadrul normativ, cum ar fi: Regulamentul cu privire la aprobarea componenței Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane (HG nr.472 din 26.03.2008), prin care au fost stabilite componența, funcțiile și statutul Comitetului, funcțiile președintelui și secretarului, frecvența reuniunilor etc.; Regulamentul-cadru al comisiilor teritoriale pentru combaterea TFU (HG nr. 234 din 29.02.2008); Regulamentul de activitățile a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire (HG nr. 228 din 28.03.2014).

În general, analiza mecanismului creat de coordonare a acțiunilor pentru prevenirea și combaterea TFU în RM a demonstrat că acest mecanism este unul dezvoltat și permite asigurarea unei abordări

multidisciplinare și intersectoriale, precum și implicarea societății civile în soluționarea problemelor ce țin de TFU, după cum este recomandat de către standardele internaționale și regionale în acest domeniu. În perioada de planificare viitoare este important să se păstreze toate structurile de coordonare create în domeniul combaterii TFU, ceea ce reprezintă o garanție a calității muncii depuse și dezvoltării instituțiilor democratice din țară, în conformitate cu cele mai înalte standarde europene.

Probleme identificate:

- 1) Implicare insuficientă în activitatea desfășurată a Comisiilor teritoriale și necesitatea dezvoltării cooperării între specialiștii de la nivelul local, precum și cu structurile de coordonare de la nivel național;
- 2) Până la momentul actual UNC este finanțată din resurse extrabugetare. Instituționalizarea UNC nu a fost realizată pe parcursul anilor de implementare a SNR și nici pentru anul 2017 finanțarea acesteia nu este prevăzută în proiectul Legii bugetului de stat. Conform Hotărârii Parlamentului Nr. 257 din 05.12.2008 privind aprobarea Strategiei SNR, punct. 29, implementarea Strategiei este preconizată pentru anii 2009–2016. Prin urmare, la 31 decembrie 2016 perioada de implementare se finalizează conform cadrului legal stipulat. Astfel, menționăm necesitatea instituționalizării UNC în organigrama MMPSF, acțiune stipulată de pct. 27 al Strategiei.
- 3) În corespundere cu modificările realizate la 26.10.2016 de către Guvernul RM la HG nr. 657 din 06.11.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat, statutul SP al CNCTFU a fost reformat din secție în serviciu. Ca rezultat, numărul unităților au fost reduse de la 4 la 3, fără reducerea atribuțiilor specialiștilor.

2.1.2. Cadrul legislativ și de reglementare

Relațiile în domeniul prevenirii și combaterii TFU sunt reglementate de actele legislative și normative, principalul fiind Legea privind prevenirea și combaterea TFU nr.241-XVI din 20 octombrie 2005. Legea în cauză a definit cadrul instituțional pentru combaterea TFU, obligațiile și atribuțiile Guvernului în acest domeniu, organelor de specialitate ale administrației publice centrale și locale, drepturile victimelor TFU, precum și a stabilit alte aspecte importante ce țin de organizarea acțiunilor de combaterea TFU.

Guvernul RM a aprobat un șir de acte normative care reglementează în mod detaliat activitatea în domeniul prevenirii și combaterii TFU:

- Articolele din Codul penal - art. 165 „Traficul de ființe umane” și art. 206 „Traficul de copii” acoperă cea mai mare parte de manifestare ale acestui fenomen și stabilesc pedepse severe cu închisoarea pe un termen de la 6 ani până la pedeapsa cu închisoare pe viață pentru infracțiunile menționate. Codul penal a introdus, de asemenea, o serie de norme care stabilesc pedepse pentru infracțiuni conexe (art. 165¹ „Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane”, art. 167 „Sclavia și condiții similare sclaviei”, art. 168 „Munca forțată”, art. 158 „Traficul de organe, țesuturi și celule umane”, art. 207 „Scoaterea ilegală a copiilor din țară”, art.302 „Organizarea cerșetoriei” etc.).Regulamentul privind procedura de repatriere a copiilor și a adulților - victime ale TFU, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți (HG nr. 948 din 07.08.2008);
- Regulamentul-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și protecție a victimelor TFU și a standardelor minime de calitate privind standardele de model minime de calitate (HG nr. 898 din 30.12.2015);
 - Ghidul de identificare a victimelor și potențialelor victime ale TFU (Ordinul MMPSF nr.33 din 20.02.2012).

Per ansamblu, analiza cadrului legislativ în domeniul prevenirii și combaterii TFU relevă faptul că acesta este elaborat și reglementează toate relațiile și procesele din domeniu respectiv, în conformitate cu standardele internaționale și regionale.

Probleme identificate:

- 1) Legea privind prevenirea și combaterea TFU nr.241-XVI din 20 octombrie 2005 este puțin depășită și relațiile reale în acest domeniu anticipează dezvoltarea cadrului legislativ. O serie de norme de drept au un nivel ridicat de abstracție și nu sunt armonizate cu normele altor legi și acte normative. În 2015 au fost incluse propuneri de completare și modificare a legii, dar din diferite motive, proiectul încă se află la etapa de reavizare la instituțiile de resort.
- 2) Ghidul de identificare a victimelor și potențialelor victime ale TFU nu a fost aprobat de către Guvern și nu are forță juridică obligatorie pentru toți participanții din cadrul procesului de combaterea TFU.
- 3) A fost adoptată Legea nr. 137 din 29.07.2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor, care include și segmentul compensării din bugetul de stat a prejudiciului cauzat victimelor, inclusiv victimelor TFU, însă urmează să fie elaborat și un mecanism corespunzător (conform Legii, acest capitol va intra în vigoare la 1 ianuarie 2018),
- 4) Specialiștii din domeniul dreptului penal evidențiază problemele ce țin de lipsa unor astfel de definiții precum „masaj erotic” și „video chat”, fapt ce face dificil investigarea infracțiunilor referitoare la TFU, exploatarea sexuală, inclusiv realizate online, lipsa definiției legislative a „prostituției”;
- 5) Cadrul normativ insuficient de reglementare a domeniului criminalității informatice.

2.1.3. Formarea cadrelor /dezvoltarea capacităților

Formarea este o componentă esențială a asigurării eficienței politicii în domeniul prevenirii și combaterii TFU. Specialiștii care prin natura activității sale profesionale sunt obligați să participe în cadrul procesului de prevenire și combaterea TFU (polițiști, procurori, judecători, asistenți sociali, inspectorii de muncă, angajați ai misiunilor diplomatice străine ai RM etc.) trebuie să aibă cunoștințe corespunzătoare funcțiilor deținute în domeniul prevenirii și combaterii TFU.

Standardele internaționale în acest domeniu recomandă crearea unor unități specializate în combaterea TFU sau dezvoltarea unei specializări și creșterea profesionalismului colaboratorilor organelor și instituțiilor competente în domeniul respectiv. Vorbind de specializare și creșterea nivelului de cunoștințe în cadrul pregătirii profesionale inițiale și continue, trebuie de remarcat faptul că modulele de instruire cu privire la problema TFU sunt incluse în sistemul de formare și calificare profesională a specialiștilor pentru majoritatea instituțiilor de stat care au în sarcina lor responsabilități în domeniul prevenirii și combaterii TFU (ofițeri de poliție, judecători, procurori, asistenți sociali și asistenți medicali, învățători și personal al instituțiilor de învățământ).

Este de remarcat faptul că un rol important în îmbunătățirea capacității personalului în acest domeniu îl are formarea multidisciplinară a specialiștilor din diverse autorități publice centrale și locale, precum și a celor din cadrul organizațiilor nonguvernamentale în cadrul programelor de asistență tehnică internațională. Astfel de activități de formare (cursuri de instruire, seminarii, conferințe, vizite de studiu etc.), desfășurate atât în țară, cât și în străinătate, permit participanților nu numai să dobândească cunoștințe și competențe noi, dar și să stabilească legături și relații de cooperare în acest domeniu. Acest lucru este deosebit de important pentru sprijinirea funcționării echipelor multidisciplinare în cadrul SNR, având în vedere nivelul ridicat de fluctuație al personalului. Formarea multidisciplinară a specialiștilor din diferite domenii de activitate nu se desfășoară în cadrul sistemului existent de formare profesională continuă.

Probleme identificate:

- 1) Nu este finalizată acțiunea de încorporarea unor module cu privire la TFU în sistemul de formare și calificare profesională a specialiștilor din cadrul organelor de stat.
- 2) Necesitatea consolidării cunoștințelor colaboratorilor organelor de drept în ceea ce privește utilizarea tehnologiei informaționale pentru investigarea infracțiunilor de TFU, precum și celor ce țin de desfășurarea investigațiilor financiare în scopul confiscării proprietății traficantilor.

- 3) Înlăturarea revictimizării victimelor în cadrul proceselor de judecată, fiind întâlnite situații în care victimele minore sau însărcinate erau confruntate cu traficanții, iar ulterior ședințele de judecată erau amânate neîntemeiat. Aceleași încălcări au fost constatate și de către ONG-rile care asistat victimele;
- 4) Datorită fluxului permanent al personalului implicat în activitatea de investigare și judecare a cauzelor de TFU, justițiabilii (polițiștii, procurorii și judecătorii) pun accentul pe o justiție retributivă, în unele cazuri victima fiind marginalizată, iar nevoile sale ignorate. Pentru depășirea acestei dificultăți polițiștii, procurorii și judecătorii sânt permanent instruiți în vederea asigurării repunerii victimei în drepturi în cadrul procesului penal, fiindu-i aduse la cunoștință și explicate drepturile sale, fiind protejată de eventualele amenințări sau presiuni, care ar putea parveni din partea traficantului. Totodată, se promovează principiul ca acțiunile procesuale să fie efectuate într-un cadru prielnic victimei, astfel ca ea să nu se simtă revictimizată sau să i se provoace suferință din cauza procedurilor penale și atitudinilor actorilor implicați în actul de justiție;

2.1.4. Managementul informațional și cercetare

Colectarea sistematică a datelor statistice se realizează de către toate organizațiile implicate în prevenirea și combaterea TFU. Cu toate acestea, generalizarea și analiza datelor, precum și elaborarea recomandărilor pentru consolidarea acțiunilor de combatere a TFU în RM pentru o lungă perioadă de timp a fost realizată în mare parte de societatea civilă. Lipsa unor informații fiabile privind TFU în RM și informațiile fragmentate privind măsurile de combatere a acestui fenomen au condus la un șir de critici din partea partenerilor internaționali în perioada anilor 2005 – 2010, fapt care a impulsionat crearea SP. Din anul 2011, datorită eforturilor acestui organ de coordonare se asigură în permanență monitorizarea implementării Planului național de prevenire și combatere a TFU și anual se publică rapoarte pe pagina web: www.antitrafic.gov.md. Rapoartele reflectă nu numai activitățile organelor de stat, dar și a organizațiilor nonguvernamentale și internaționale. SP, cu sprijinul programelor de asistență tehnică internațională, organizează evaluări periodice independente a impactului politicilor și solicită diferite studii de caz tematice în scopul elaborării propunerilor pentru îmbunătățirea activității în acest domeniu.

Începând cu anul 2011, CCTP monitorizează în continuu situația și tendințele în evoluția fenomenului TFU. Rapoartele analitice cu concluzii, prognoze și recomandări sunt publicate anual pe pagina web a Inspectoratului General de Poliție și a SP.

Pe acest segment de către Procuratura Generală se realizează:

- a) Raportul public anual privind activitatea organelor Procuraturii în care sunt relatate și acțiunile de prevenire și combatere a TFU prezentat Parlamentului.
- b) Mecanismul de monitorizare a tuturor cauzelor penale din aceste domenii.

Întru asigurarea unei interacțiuni eficiente dintre subdiviziunile Procuraturii Generale, procuraturile specializate și cele teritoriale la desfășurarea activității de combatere a TFU, a migrației ilegale și altor infracțiuni conexe acestora, precum și pentru a asigura monitorizarea tendințelor fenomenelor respective în vederea identificării soluțiilor de reacționare la noile provocări, în scopul uniformizării practicii și reglementării ordinii unice de prezentare a rapoartelor privind activitatea în domeniile menționate, la 23.11.2016, prin Ordinul Procurorului General nr. 44/15 a fost instituit un mecanism de monitorizare a tuturor cauzelor penale din aceste domenii.

- c) Grupul comun de analiză a riscurilor la nivel național

În scopul consolidării capacităților de analiză a riscurilor la nivel național în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere, a TFU și a migrației ilegale și în conformitate cu punctul 1.3.1 din anexa II la acordul de Finanțare NR.ENPI/2013/024-405, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.526 din 03 iulie 2014 pentru aprobarea acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind suportul în implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize, prin ordinul comun semnat la 28 iulie 2014 de către Procurorul General, Ministrul Afacerilor Interne,

Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Vamal al Ministerului Finanțelor a fost instituit grupul comun de Analiză a riscurilor la nivel național.

Probleme identificate:

- 1) SP colectează, coordonează și analizează informațiile ce țin de modul în care decurg cauzele penale privind TFU prin toate etapele procedurii penale, care provin de la diferite organizații, precum și alte informații utilizate pentru elaborarea rapoartelor în cadrul mecanismelor de monitorizare externă.
- 2) Programul automatizat de colectare a datelor statistice al SP necesită actualizare conform noilor tendințe în domeniu.
- 3) MMPSF colectează, analizează și publică informațiile cu privire la asistența victimelor TFU în cadrul SNR. Rapoartele anuale sunt publicate pe pagina web a ministerului. Totuși, această activitate până în prezent, a fost asigurată de către Misiunea OIM în Moldova. Nu este clar modul în care pe viitor vor fi colectate date privind lucrul cu SNR.
- 4) Specialiștii CCTP asigură prelucrarea manuală a datelor cauzelor penale și necesită a fi transferată într-un Program electronic automatizat

2.1.5. Mobilizarea resurselor și a bugetului.

Activitățile în domeniul prevenirii și combaterii TFU incluse în Planul Național, sunt finanțate nu numai din contul bugetului de stat, dar și din contul asistenței externe. Cooperarea cu donatorii externi permite soluționarea multor probleme în acest domeniu, în condițiile unei crize economice îndelungate în țară. În același timp, alocațiile de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale în scopul combaterii TFU ar trebui să fie crescută treptat, întrucât statul trebuie să preia treptat întreaga responsabilitate pentru problema TFU.

În prezent, în bugetul de stat sunt prevăzute resurse financiare pentru a oferi asistență victimelor TFU, după cum urmează:

- menținerea funcționalității Centrului pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale TFU din municipiul Chișinău (2 mln. 713 mii lei în anul 2016 planificați);
- repatrierea copiilor și a adulților victime ale TFU, traficului ilegal de migranți și a copiilor neînsoțiți (468 mii lei în anul 2016 planificați).

Mijloacele alocate de stat acoperă doar parțial necesitatea reală, celelalte mijloace fiind alocate de către Misiunea OIM în Moldova.

Din Fondul asigurării obligatorii de asistență medicală sunt susținute Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor. Pentru anul 2016 de către Compania Națională de Asigurări în Medicină au fost contractate 37 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor în cuantum total de circa 10,9 mln. lei, precum și Centrele Comunitare de Sănătate Mintală. Pentru anul 2016 de către Compania Națională de Asigurări în Medicină au fost contractate 37 Centre de Comunitare de Sănătate Mintală în cuantum total de circa 13,5 mln. lei.

De la bugetele unităților administrativ-teritoriale anual sunt alocate mijloace pentru susținerea funcționalității a 6 centre: din municipiul Bălți (1) și raioanele Cahul (1), Căușeni (2), Drochia (1) și Hâncești (1), care, împreună cu alte forme de asistență oferă și asistență nespecializată victimelor TFU. În plus, funcționează "Centrul de plasament pentru cuplu părinte-copil" din s. Cornești. Cu toate acestea, alocațiile din bugetele locale sunt foarte mici și nestabile, iar aceste centre primesc un sprijin financiar suplimentar de la bugetul de stat și de la donatorii externi.

Reforma de descentralizare a autorităților publice locale, inclusiv prin prisma financiară, a invocat mai multe probleme, mai ales ceea ce ține de durabilitatea asigurării în continuare a funcționalității serviciilor de protecție și asistență a victimelor TFU la nivel teritorial prin consolidarea mecanismului de finanțare cu destinație specială, realizarea procesului de referire a beneficiarilor cu reședință în alte unități administrativ-teritoriale, spre asistență către prestatorii de servicii, precum și lipsa unui sistem de

finanțare a serviciilor sociale bazat pe evaluarea necesităților și performanței prin mecanisme și metode standardizate la nivel național.

Probleme identificate:

- 1) Alocațiile din bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru combaterea TFU nu sunt suficiente. Nu sunt alocate mijloace pentru finanțarea acțiunilor de prevenirea TFU și pentru achiziționarea de servicii, acordate victimelor TFU de către organizațiile neguvernamentale.
- 2) Necesitatea consolidării capacităților angajaților instituțiilor de stat în domeniul efectuării calculelor la elaborarea bugetului pentru anul următor, precum și în domeniul dezvoltării proiectelor pentru atragerea asistenței tehnice internaționale.
- 3) Nu este dezvoltat mecanismul de asigurare a durabilității financiare și a funcționalității serviciilor de protecție și asistență a victimelor TFU la nivel teritorial și procedura de referire a beneficiarilor cu reședință în alte unități administrativ-teritoriale către prestatorii de servicii.

2.2. Prevenirea traficului de ființe umane

RM are o mare experiență în domeniul organizării acțiunilor de prevenire a TFU în calitate de țară de origine. Măsurile-cheie în acest domeniu au drept scop lupta contra ofertei de "marfă vie", prin acțiuni de informare și conștientizare a populației și grupurilor de risc cu privire la pericolele migrației ilegale și a TFU, semnele TFU și modalități de protejare a angajării la muncă în străinătate. În plus, Guvernul RM întreprinde măsuri de reducere a vulnerabilității grupului de risc - potențialele victime ale TFU, prin acordarea unor servicii gratuite cu scopul de a include astfel de persoane pe piața muncii. Guvernul RM monitorizează și activitățile entităților juridice în domeniul turismului și angajării forței de muncă în străinătate, precum și în alte sectoare economice care sunt vulnerabile la TFU și exploatarea oamenilor, pentru a evita posibilele încălcări și implicare în schemele de TFU.

2.2.1. Sensibilizarea publicului larg

Sensibilizarea publicului larg se realizează prin intermediul mijloacelor de informare în masă (difuzare video TV, articole în presă, publicarea informațiilor și a publicității sociale pe panourile publicitare, în rețelele de socializare etc.). Campaniile de informare au fost îndreptate nu numai asupra atragerii atenției publicului asupra problemei TFU, dar și asupra schimbărilor modelelor de comportament în societate—evitarea învinuirii victimelor TFU, în special - victime ale exploatarei sexuale.

Este de remarcat faptul că, toate campaniile de informare în masă sunt realizate în principal de către organizațiile nonguvernamentale cu sprijinul asistenței tehnice externe. Cu toate acestea, în ultimii ani, această experiență a fost adoptată și de stat. Acest lucru se reflectă în organizarea acțiunilor anuale în masă pe parcursul săptămânii dedicate Zilei europene de combatere a traficului de ființe umane - 18 octombrie.

Probleme identificate:

- 1) Guvernul nu alocă resurse financiare din bugetul de stat pentru activitățile de sensibilizare și informare a publicului larg în domeniul TFU.
- 2) Populația nu este informată cu privire la noile tendințe în evoluția fenomenului TFU.
- 3) Nu sunt întreprinse măsuri pentru combaterea cererii de exploatare a migranților și a TFU în interiorul țării.

2.2.2. Reducerea vulnerabilității

Pentru a informa potențialii migranți și grupurile de risc cu privire la pericolele fenomenului TFU și pentru a acorda asistență migranților aflați în dificultate și victimelor TFU. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene a deschis în anul 2010 o linie fierbinte, în scopul acordării informațiilor

de calitate cu privire la regulile de călătorie în străinătate. La fel, a fost instituit Telefonul copilului 116111, care vizează sporirea accesului copiilor la asistență prin aplicarea mecanismului de referire, consolidarea sistemului de protecție a copilului în baza analizei privind activitatea serviciului. Pentru gestionarea acestui serviciu MMPSF a contractat CI "La Strada".

Acțiunile de sensibilizare a grupurilor de risc - persoane de vârstă școlară se desfășoară de către cadrele didactice, în conformitate cu programa școlară, care încurajează studiul subiectului ce ține de TFU și metode de autoapărare, ca parte a activităților extrașcolare în instituțiile preuniversitare. Tematica respectivă este completată cu alte teme cum ar fi egalitatea de gen, drepturile omului și demnitatea umană. Suplimentar, organizațiile neguvernamentale desfășoară o varietate de ateliere de lucru privind TFU și fenomene conexe în școli, tabere de vară pentru copii, orfeline și alte localuri, din contul mijloacelor oferite în cadrul programului de asistență tehnică internațională. Aceste măsuri sunt completate de spectacole sociale de teatru tematice, concursuri desfășurate și expoziții de opere de artă, foto și de film, artă plastică, etc.

În centrul acțiunilor de prevenire se află cele mai vulnerabile grupuri –absolvenții școlilor internat, copiii rămași fără îngrijire părintească, șomerii, tinerii din mediul rural, copiii romi etc. Aceste persoane primesc nu doar asistență din punct de vedere informațional, dar și asistență directă pentru reducerea vulnerabilității - orientarea și formarea profesională, includerea pe piața forței de muncă, precum și asistență în dezvoltarea abilităților antreprenoriale.

Conform datelor statistice și rapoartelor naționale, în RM este dezvoltat spectrul de măsuri de prevenire a TFU, atât la nivel național, cât și local, fapt ce a contribuit la depășirea tendinței anterioare de creștere a numărului de victime ale TFU. Având în vedere noile tendințe ale acestui fenomen, este necesar să se mențină și să se desfășoare măsuri de prevenire și combatere a TFU și în perioada imediat următoare. Ținând cont de faptul că acțiunile desfășurate au fost posibile în mare parte datorită asistenței externe, statul trebuie să crească treptat alocațiile pentru aceste scopuri.

Probleme identificate:

- 1) Nu sunt desfășurate analize, evaluări și studii periodice în rândul populației cu privire la nivelul de cunoștințe despre fenomenul TFU pentru evaluarea calitativă a gradului de realizare a scopului în prevenirea acestui fenomen.
- 2) Migranții vulnerabili din alte țări, inclusiv refugiații care se află pe teritoriul RM, nu sunt informați despre cazurile de exploatare a migranților pe teritoriul Republicii Moldova și nu cunosc unde să se adreseze pentru asistență. Lipsesc materialele informative necesare, disponibile în limbile acestora.

2.2.3. Controlul administrativ

Unele dintre activitățile entităților economice din zonele vulnerabile în ceea ce privește posibila implicare a acestora într-un sistem de trafic de persoane, urmează a fi verificate de către stat. Astfel, activitățile în domeniul adopției și transplantului de organe pot fi efectuate numai de către organizațiile de stat. Pentru anumite genuri de activități cum ar fi angajarea în câmpul muncii a cetățenilor în țară și/sau în străinătate, antrenarea/înscierea studenților în cadrul programelor de schimb cultural și educative, care prevăd oferirea unui loc de muncă temporar plătit pe perioada vacanței de vară, precum și pentru activitatea de turism, este necesar de obținut licență.

Probleme identificate:

- 1) Statul nu deține controlul asupra agențiilor care oferă servicii de cunoștință cu cetățeni străini, precum și acele activități economice care sunt vulnerabile la TFU și exploatare în interiorul țării, precum serviciile de escortă și hoteliere.
- 2) Nu este dezvoltată adoptarea unor standarde de auto-reglementare (coduri de etică) în aceste domenii.

- 3) Inspectorii de muncă nu sunt implicați în identificarea cazurilor de TFU în scop de exploatare prin muncă și a muncii forțate în interiorul țării și nu cooperează cu organele de poliție în acest sens.
- 4) Nu sunt suficient utilizate mijloace pentru controlul administrativ al trecerii frontierei de stat în scopul depistării cazurilor de falsificare a vizelor și/sau documentelor de identitate, precum și în scopul prevenirii cazurilor de TFU la o etapă incipientă - atunci când se încearcă trecerea frontierei.

2.3. Asistența socială și protecția victimelor traficului de ființe umane

Acordarea asistenței și protecției victimelor TFU se realizează în cadrul unui sistem special - SNR, al cărei scop principal constă în respectarea obligațiilor internaționale ale țării în domeniul protecției și respectării drepturilor victimelor TFU. Crearea SNR și Echipelor teritoriale multidisciplinare a permis concentrarea potențialului statului, organizațiilor publice și organizațiilor interguvernamentale în acest domeniu și în mod semnificativ a contribuit la îmbunătățirea nivelului de identificarea victimelor și repatrierea acestora, asigurând accesul acestora la asistența necesară, armonizarea intereselor victimelor și a urmării penale, precum și creșterea eficienței întregului sistem de combatere a TFU în Moldova. Crearea SNR în RM este recunoscută pe plan internațional drept un succes al politicii naționale și constituie un exemplu pentru alte țări în curs de dezvoltare.

2.3.1. Identificarea victimelor traficului de ființe umane

Studiile arată că victimele TFU, din diverse motive, sunt de multe ori într-o situație în care nu se identifică drept victime și nu se adresează organelor de drept sau serviciului de asistență socială din următoarele motive:

- nu cunosc că experiența prin care au trecut constituie trafic de ființe umane și că ei au dreptul la asistență gratuită;
- le este frică de etichetare "victimă a traficului de ființe umane" și le este frică să fie respinși de către persoanele drage și de comunitate;
- le este frică de represalii din partea traficantilor de ființe umane;
- le este frică de a fi arestați, deportați și sancționați pentru încălcarea termenului de ședere în țara de destinație sau de alte infracțiuni comise de ei, fiind într-o situație de exploatare;
- devin dependenți de persoanele care le exploatează și consideră situația lor ca fiind mai bună decât cea dinainte de a pleca în străinătate, când trăiau fără un loc de muncă și mijloace necesare de subzistență, în situații de violență în familie etc.

Lipsa de asistență în identificare duce la nedescoperirea infracțiunilor de trafic de ființe umane, suferința victimelor, precum și de antrenarea lor repetată în trafic de ființe umane și exploatare. Identificarea permite stoparea exploatării și referirea victimei în scopul obținerii ajutorului, permite stabilirea unei baze solide pentru participarea informată în cadrul procedurilor penale și înfăptuirii justiției, prevenirii situației de a fi supus în mod repetat traficului de ființe umane.

În RM, identificarea se dezvoltă în conformitate cu cele mai înalte standarde internaționale și regionale. În cadrul SNR a fost dezvoltată o abordare multidisciplinară a identificării - în acest proces participă ETM. Identificarea nu depinde de participarea victimei în cadrul procedurilor penale și procedurile existente de identificare asigură acces la asistența necesară pentru toate categoriile de persoane, care au suferit ca urmare a TFU:

- prezumatele victime ale TFU, pentru care există doar câteva motive pentru a crede că acestea au suferit ca urmare a TFU;
- victime ale TFU, recunoscute de fapt fără careva procese penale;
- victimele – participanți ai procesului penal pe cazuri ce țin de TFU și
- grupuri de risc - potențiale victime ale TFU.

Procesul de identificare nu este unul birocratic – victimelor nu li se eliberează certificate și nu li se atârână ecusoane pentru a avea acces la asistența necesară. Pentru identificarea prezumatelor victime, potențialelor victime și victimelor este elaborat un Ghid special pentru identificarea victimelor și potențialelor victime ale TFU, care conține o descriere detaliată a semnelor de TFU, metode de identificare și reguli de conduită, precum și două forme de chestionare completarea cărora oferă acces la asistența necesară. Este important ca toate organizațiile - participanții SNR să folosească aceleași criterii pentru identificarea victimelor. Cea mai importantă realizare este și faptul că colaboratorii organelor de poliție de la primul contact cu victima o informează despre dreptul la asistență și o redirecționează către organizațiile nonguvernamentale și alte organizații care oferă asistență specializată. Identificarea este desfășurată și de către personalul misiunilor diplomatice ale RM în străinătate. Acest lucru este facilitat de formarea permanentă a personalului la diferite niveluri de administrare publică, cu sprijinul asistenței tehnice internaționale.

Probleme identificate:

- 1) Ghidul de identificare are un caracter consultativ, nu a fost aprobat de către Guvern și nu ia în considerare noile tendințe în evoluția fenomenului TFU, în special faptul că victimele TFU pot fi cetățeni străini pe teritoriul Republicii Moldova.
- 2) Prevederile Legii cu privire la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr. 241-XVI din 20 octombrie 2005 cu privire la identificare nu sunt suficient de clare.
- 3) EMT sunt active, dar nu în toate raioanele RM.

2.3.2.Repatriere

Legislația Republicii Moldova garantează victimelor TFU asistență la repatriere, inclusiv dacă este necesar - pentru a obține documentele de călătorie necesare. Pentru o lungă perioadă de timp asistența la repatrierea victimelor TFU era acordată doar de către Misiunea OIM din Moldova și Fundația „Terre des Hommes”. Începând cu anul 2008, după ce a fost aprobat Regulamentul privind procedura de repatriere a copiilor și a adulților - victime ale TFU, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți (HG nr.948 din 07.08.2008), responsabilitatea, inclusiv cea financiară, pentru repatrierea acestor persoane a fost preluată de către MMPSF. În acest sens, experții relevă capacitatea sporită a personalului ministerului și a membrilor EMT în evaluarea condițiilor de viață și a mediului în care se întorc copiii repatriați, cooperării cu familia biologică/ extinsă, precum și monitorizării situației, după întoarcerea sa.

Probleme identificate:

- 1) Nivel de formare insuficient al specialiștilor la nivel local în domeniul repatrierii.
- 2) MMPSF se confruntă cu probleme financiare în organizarea repatrierii, în pofida alocării mijloacelor de la buget pentru aceste scopuri. Acest lucru se datorează faptului că mecanismul de finanțare din buget conține o serie de cerințe stricte, care sunt dificil de respectat în organizarea repatrierii. Prin urmare, oficialii ministerului preferă să solicite sprijin de la organizațiile internaționale, economisind în acest mod mijloacele din buget, fapt ce conduce mai departe la o reducere a mijloacelor de la buget pentru aceste scopuri.

2.3.3. Reabilitare și reintegrare

Victimele TFU beneficiază de asistență gratuită în cadrul procesului de reabilitare - restabilirea sănătății fizice și psihice, precum și reintegrarea - restaurarea vieții în mediul social. Accesul la această asistență nu depinde de participarea într-un proces penal, dar participanții în cadrul unui proces penal beneficiază de asistență și protecție suplimentară.

Asistența victimele TFU se acordă atât de către instituțiile publice cât și de către organizațiile nonguvernamentale. Asistența de specialitate este oferită doar de către Centrul pentru asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime a traficului de ființe umane, situat în municipiul Chișinău. Centrul reprezintă o instituție publică care primește sprijin financiar nu doar de la bugetul de stat, ci și de la Misiunea OIM în Moldova, care permite oferirea unor servicii de înaltă calitate. Cazarea temporară

în cadrul Centrului este oferită, de obicei, timp de până la 30 de zile, dar această perioadă poate fi prelungită până la 6 luni, dacă este necesar. Victimele TFU gravide se pot afla în cadrul Centrului până la 1 an. Beneficiarii adulți – femei și bărbați sunt cazați separat. Pentru familiile cu copii este posibilă cazarea împreună. La acordarea asistenței se asigură protecția informațiilor confidențiale despre viața privată și identitatea victimelor TFU.

Aflându-se în Centru, victimele sunt asigurate cu alimente, servicii de igienă și sanitare, precum și acces la următoarele servicii:

- informare privind drepturile;
- asistență în (re)perfectarea documentelor de identitate;
- servicii medicale, inclusiv terapie ocupațională;
- consiliere psiho-socială (individuală, în grupuri și terapie de familie);
- consultanță juridică;
- servicii în dobândirea abilităților de viață;
- activități speciale pentru copii.

Toate victimele TFU beneficiază de asistență în baza unui plan individual de asistență adaptat la nevoile individuale ale acestora, în funcție de sex, vârstă și de nevoile individuale. Asistența se acordă cu acordul victimei - pe baza unui acord încheiat între beneficiar și directorul Centrului.

După finalizarea perioadei de acordare a asistenței în cadrul Centrului, victimele sunt referite pentru a beneficia de asistență suplimentară pentru reintegrare în comunitate, după locul de reședință, unde victimele pot beneficia de asistență financiară și beneficii sociale pentru familiile cu venituri mici, servicii gratuite de orientare profesională și formare profesională, consiliere și asistență în organizarea afacerilor, asistență în plasarea în câmpul muncii și obținerii unui loc de trai. Este necesar de remarcat faptul că asistența în obținerea unui loc de trai constituie cel mai scump și rareori se oferă în realitate, deși are un rol important pentru reintegrarea cu succes.

Victimele TFU - mamelor cu copii li se oferă cazare în 6 centre, situate în unitățile administrativ - teritoriale din Bălți, Cahul, Căușeni, Drochia și Hâncești.

Probleme identificate:

- 1) La nivel de raion nu este dezvoltat spectrul de servicii pentru victimele TFU. Alocările de la bugetul de stat și bugetele unităților administrativ - teritoriale pentru aceste scopuri sunt extrem de mici. Victimele TFU, cu excepția mamelor cu copii, nu beneficiază de asistență în plasarea în centrele la nivel de raion.
- 2) Este extrem de dificil de a realiza reintegrarea victimelor pe piața forței de muncă, în termen scurt, în condițiile crizei economice, șomajului și unui nivel de salarizare scăzut. Specialiștii evidențiază lipsa de programe de asistență pe termen lung pentru victimele TFU, în special, în cazul copiilor care sunt victime ale acestui fenomen.
- 3) Necesitatea creării unui centru de contact specializat pentru a primi copiii - victime ale infracțiunilor violente, inclusiv ale TFU, care să funcționeze 24 din 24 de ore, în cadrul căruia acești copii ar putea beneficia de întregul spectru de servicii necesare (juridice, psihologice, sociale etc.).
- 4) Dezvoltarea insuficientă a cooperării organelor de drept cu furnizorii de servicii pentru a referi victimele TFU în cadrul SNR.
- 5) Specialiștii nu au un nivel suficient de cunoștințe în ceea ce privește drepturile omului ale victimelor traficului de ființe umane și particularitățile infracțiunii de TFU, precum și competențe în referirea victimelor.

2.4. Ancheta, urmărirea penală și judecarea

2.4.1. Investigație

Subdiviziunea specială de poliție –CCTP a fost creată în RM în anul 2005. În cadrul reformei MAI, CCTP a fost transferat în subordinea Inspectoratul Național de Investigație al Inspectoratului General de Poliție având statutul care îi permite desfășurarea urmăririi penale și judecarea infracțiunilor de TFU și a infracțiunilor conexe pe întreg teritoriul RM. Pe parcursul ultimilor ani, CCTP și-a dezvoltat în mod semnificativ partea sa analitică, publicând anual rapoarte de monitorizarea fenomenului TFU.

Probleme identificate:

- 1) Este necesar de dezvoltat și în continuare baza materială, programe software și abilitățile specialiștilor în partea ce ține de activitatea analitică.
- 2) Luând în considerare riscul potențial de creștere al numărului de cazuri de TFU care implică cetățeni străini pe teritoriul RM, este necesar să se stabilească o cooperare mai strânsă între CCTP și Biroul pentru Migrație și Azil și DPF.
- 3) Nu sunt suficient de dezvoltate metodele de investigații proactive a cazurilor de TFU. În anii precedenți, au fost desfășurate multe instruirii cu privire la acest subiect pentru organele de drept cu sprijinul donatorilor externi, dar deocamdată aceste cunoștințele teoretice nu s-au fructificat în abilități și nu există nici o informație despre faptul că tehnicile de investigare proactivă să fi fost incluse în programele de studii pentru formarea inițială și continuă a specialiștilor organelor de drept. Codul de procedură penală și instrucțiunile privind aplicarea acestuia nu sprijină introducerea unor tehnici proactive de investigare.
- 4) Nu este dezvoltat aplicarea investigațiilor financiare, în vederea confiscării proprietății în favoarea statului, dobândite prin comiterea de infracțiuni de TFU, precum și investigații cu privire la utilizarea tehnologiei informaționale.

2.4.2. Urmărirea penală și judecarea, pedepsirea traficantilor de ființe umane

Din momentul creării sale, CCTP desfășura urmărirea penală împreună cu subdiviziunea specializată a PG pentru combaterea TFU. Cu toate acestea, în anul 2016, în legătură cu reforma PG, această subdiviziune și-a pierdut dreptul de a investiga cauzele penale, menținându-și în același timp funcțiile de management metodic. Această modificare contravine standardelor internaționale, care recomandă specializarea organelor procuraturii în acest domeniu și ridică îngrijorări în ceea ce privește durabilitatea rezultatelor obținute și eficacitatea activității ulterioare a PG în lupta împotriva TFU. În această privință, este importantă susținerea subdiviziunilor specializate ale organelor de poliție și a procuraturii, fapt care va permite asigurarea continuității și competenței sarcinilor stabilite. De asemenea, cu sprijinul unor specialiști de conducere a acestor subdiviziuni, este necesară acumularea celei mai bune strategii și tehnici utilizate, preluate pentru instruirea noilor specialiști.

De asemenea, trebuie remarcat faptul că, în RM toate formele de TFU constituie infracțiuni, fapt menționat în documentele internaționale și regionale în domeniu. În anul 2013 a fost efectuat un volum de lucru enorm pentru îmbunătățirea prevederilor Codului penal în partea ce ține de delimitarea infracțiunii de TFU de infracțiuni conexe și stabilirea unor pedepse proporționale. În plus, în acest an PG a elaborat și a implementat o instrucțiune privind creșterea eficienței investigației în acest domeniu.

Vorbind despre eficiența urmăririi penale, este de remarcat faptul că, în cazul unei monitorizări externe se compară de obicei datele statistice la diferite etape ale procesului penal: numărul de cazuri de TFU intentate/raportate, numărul de cazuri în care ancheta este completată și transmisă instanțelor de judecată, precum și numărul celor condamnați. De obicei, numărul celor condamnați este mult mai mică în comparație cu primii doi indicator. Experții externi interpretează aceste date statistice drept rezultat al nivelului înalt de corupție în rândul organelor de drept. Reprezentanții organelor de drept explică acest fapt prin faptul că instanțele sunt suprasolicitate, iar cazurile transmise de către organele de poliție sunt examinate pe parcursul mai multor ani. Victimele nu pot aștepta o perioadă atât de îndelungată și pleacă din țară, fapt ce face dificil finalizarea procesului. Este necesar să se efectueze un studiu de profil pentru a clarifica cum stau lucrurile în acest sens.

Probleme identificate:

- 1) Subdiviziunea specializată a PG pentru combaterea TFU și-a pierdut dreptul de a participa la investigarea cauzelor penale privind TFU, contravenind standardelor internaționale.
- 2) De cele mai dese ori, judecătorii nu au pregătirea și abilitățile necesare în abordarea unor astfel de cazuri penale. Specializarea judecătorilor nu este destul de dezvoltată.
- 3) Există deficiențe în cadrul procesului de urmărire penală a infracțiunilor de TFU în legătură cu faptul că, până în prezent CCTP nu a obținut competența exclusivă de a investiga infracțiunile de trafic de ființe umane, care pot fi investigate și de către organele de poliție locală, care nu dispun de abilitățile necesare în domeniu, sau de către Centrul pentru combaterea infracțiunilor informaționale care anterior constituia o subdivizie a CCTP, mai apoi devenind un centru independent. Pentru a îmbunătăți eficiența CCTP este necesar ca această entitate să dispună de împuterniciri exclusive în domeniul investigării infracțiunilor de trafic de ființe umane și infracțiunilor conexe, în special cele legate de producerea și utilizarea pornografiei infantile.

2.4.3. Protecția victimelor în cadrul desfășurării procesului penal și tratarea acestora

O contribuție majoră la îmbunătățirea tratamentului față de copiii - victime-martori a constituit adoptarea în anul 2012 a art. 110¹ din Codul de procedură penală, care prevede necesitatea creării condițiilor speciale pentru audierea acestei categorii de martori - în spații special amenajate, dotate cu mijloace audio, video, utilizând asistența psihopedagogului. De asemenea, în anul 2012, cu sprijinul proiectului de asistență tehnică internațională a fost lansat oficial un sistem special de audiere în formă de sistem de conferințe video, care a fost instalat în incinta curților de apel și în trei edificii ale procuraturii. Ulterior, PG a elaborat și pus în aplicare următoarele instrucțiuni în domeniul respectiv:

- privind modalitatea de audiere a victimelor în scopul prevenirii revictimizării;
- privind eliberarea de răspundere penală a presupuselor victime, în cazul în care există anumite bănuieli de interferență/intimidare/constrângere de a face declarații false din partea altor persoane (inclusiv a traficantului de ființe umane).

Probleme identificate:

- 1) Deocamdată nu a fost posibil reducerea numărului de sesiuni de audierea copiilor. În mod ideal – ar trebui să fie o singură audiere, rezultatele căreia să fie utilizate la toate etapele procesului penal.
- 2) Lasă de dorit tratarea victimelor TFU de către colaboratorii organelor de drept și a procurorilor.
- 3) Lasă de dorit nivelul la care este asigurată protecția informațiilor personale și informațiilor despre viața privată a victimelor.
- 4) Victimele-martori nu beneficiază de o protecție eficientă și asistență juridică din partea statului. Până nu demult, foarte mult în acest domeniu depindea de activitatea organizațiilor nonguvernamentale și asistența externă.

2.4.4. Restabilirea drepturilor victimelor TFU și acordarea compensațiilor

În anul 2016, Parlamentul RM a adoptat Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor nr.137 din 29 iulie 2016, care a stabilit modul de funcționare a mecanismului de protecție și reabilitare a victimelor infracțiunilor, precum și procedura de acordare de către stat a compensației financiare pentru prejudiciile cauzate prin infracțiuni, inclusiv infracțiuni de TFU. Prevederile prezentei legi referitoare la acordarea compensației, va intra în vigoare din 1 ianuarie în anul 2018. Până la data respectivă este necesar de elaborat actele normative ale Guvernului.

Probleme identificate:

- 1) Modelul propus de compensare financiară a victimelor TFU poate fi examinat drept un prim pas pentru soluționarea problemei de compensare, întrucât aceasta asigură accesul la o compensație doar pentru victimele care au suferit ca urmare a TFU pe teritoriul RM. În același timp, în conformitate cu standardele internaționale, accesul la compensații trebuie asigurat pentru toate

victimele traficului de ființe umane, care nu pot primi o astfel de compensație din partea infractorilor. Este necesar de întreprins măsuri de perfecționare a acestui model în anii următori.

2.5. Cooperarea/abordarea interdisciplinară

RM a semnat acorduri multilaterale și bilaterale cu multe state, țări de destinație pentru victimele TFU din RM. Datorită acestor acțiuni se dezvoltă cooperarea în domeniul urmăririi penale a infracțiunilor de TFU, repatrierii victimelor TFU și acordării acestora a asistenței necesare. Un rol important în organizarea acțiunilor de combaterea TFU îl constituie cooperarea RM cu diverse organizații internaționale care dețin competențe în domeniul prevenirii și combaterii TFU, precum și în domeniul acordării asistenței victimelor acestui fenomen.

Probleme identificate:

- 1) În pofida eforturilor care se depun, nu s-a reușit încheierea acordurilor bilaterale cu un șir de țări importante, precum Federația Rusă, Ucraina și Emiratele Arabe Unite. Timp de mai mulți ani Guvernele acestor țări nu au demonstrat voință politică de a încheia astfel de acorduri. În ultimii ani s-au înregistrat progrese în acest sens doar cu Ucraina.
- 2) Există regiuni cu care încheierea unui acord bilateral nu este posibilă, din cauza statutului juridic special al acestora (regiunea Ciprul de Nord).
- 3) Necooperarea în toate cazurile a victimelor cu reprezentanții organelor de drept;
- 4) Urmărirea penală pe cazurile de trafic întâmpină deseori dificultăți din cauza statutului victimei care este specific în cadrul procedurii penale. Deseori, victima după depunerea declarațiilor de învinuire a traficantilor, nedorind de a participa în continuare în cadrul procesului penal pleacă din nou peste hotare, se ascunde de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, își modifică declarațiile, întreprind alte acțiuni, care în cumul creează deficiențe la urmărirea penală și judecarea cauzelor penale în termeni restrânși;
- 5) Imposibilitatea de a contacta la direct cu organele de ocrotire a normelor de drept de peste hotare, în vederea stabilirii locului de aflare a victimelor, repatrierii lor în RM, reținerea persoanelor bănuite de comiterea infracțiunilor respective. Mai mult, în unele cazuri procurorii sunt lipsiți de posibilitatea de a înainta comisii rogatorii pe motiv că acțiunile infracționale au avut loc în regiuni nerecunoscute ca state de către RM (regiunea Ciprul de Nord, Kosovo);
- 6) Lipsa controlului autorităților RM asupra teritoriului din stânga Nistrului, fiind imposibilă efectuarea acțiunilor penale pe teritoriul respectiv, dar și citarea martorilor sau victimelor;
- 7) Comisiile rogatorii înaintate de organele de drept ale RM se execută anevoios, în unele cazuri nu se execută. În vederea eficientizării activității în acest domeniu, procurorii au fost orientați în vederea creării Echipelor Comune de Investigații (JIT-uri), fiind concomitent instruiți în acest domeniu. În anii precedenți de către procurori au fost înaintate mai multe solicitări de formare a JIT-urilor țările solicitate, la care fie că nu au răspuns la solicitări, fie că au refuzat la acțiuni comune.

În anii următori, este necesar de îmbunătățit relația cu principalele țări de destinație pentru traficul de cetățeni ai RM și de continuat acțiunile direcționate spre încheierea unor acorduri bilaterale sau multilaterale în acest domeniu cu țările care sunt legate cu RM prin căile actuale de TFU. În plus, este necesar de căutat modalități alternative de protecție a victimelor - cetățeni ai RM în aceste țări și repatriere a acestora în țară.

III. SCOPUL STRATEGIEI

Prezenta Strategie asigură continuitatea și preluarea politicii de stat privind reformarea relațiilor în domeniul cooperării între organizațiile guvernamentale, nonguvernamentale și interguvernamentale în implementarea măsurilor de prevenire și combatere a TFU, precum și de protejare și promovare a drepturilor omului ale victimelor TFU. Strategia oferă posibilitatea ajustării conceptuale a proceselor deja inițiate, menținând în același timp vectorul selectat anterior al politicii de dezvoltare, care este

determinată de obligațiile RM în cadrul Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane(2005).

Prezenta Strategie a fost elaborată reieșind din necesitățile reale identificate în procesul de evaluare independentă a *Strategiei Sistemului Național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane(2009-2016)* și sub rezerva rezultatelor de monitorizare a Planului național de prevenire și combatere a TFU pentru anii 2014-2016. La elaborarea Strategiei au participat experți naționali ai autorităților publice competente din Republica Moldova, organizațiilor nonguvernamentale și interguvernamentale care participă activ în acest domeniu, cu sprijinul expertizei internaționale oferită de către Misiunea OSCE în Moldova. La elaborarea Strategiei au fost luate în considerare recomandările Guvernului Republicii Moldova, oferite în cadrul mecanismului de monitorizare a Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane(GRETA), precum și a unor Convenții ONU în domenii conexe (EPU, CEDAW etc.).

Scopul prezentei Strategii constă în asigurarea unui nivel eficient de combatere a TFU, în conformitate cu standardele internaționale și paradigma celor 4P ale politicii în acest domeniu, care includ:

- 1) prevenirea TFU;
- 2) protecția socială și asistența victimelor TFU;
- 3) investigarea și urmărirea penală;
- 4) dezvoltarea cooperării internaționale, și
- 5) măsurile generale de susținere, inclusiv dezvoltarea coordonării, cadrului legal și de reglementare, capacității personalului, managementului informațional, precum și mobilizarea resurselor necesare.

Prezenta Strategie sprijină punerea în aplicare a Planului național de acțiuni privind implementarea Acordului de asociere RM - UE pentru anii 2017-2019 care prevede stabilirea unei politici eficiente în domeniul combaterii traficului de ființe umane, în conformitate cu standardele europene.

La rândul său, implementarea prezentei Strategii va fi sprijinită prin măsuri speciale ale politicii de stat în domeniile conexe, care afectează starea fenomenului TFU, cum ar fi migrația, lupta împotriva corupției, lupta împotriva violenței în familie, violența împotriva femeilor etc.

IV. OBIECTIVE GENERALE ȘI SPECIFICE. IMPACTUL AȘTEPTAT ȘI REZULTATELE AȘTEPTATE PE TERMEN MEDIU ALE POLITICII

4.1. Măsuri generale de susținere

4.1.1. Coordonarea acțiunilor de combatere a traficului de ființe umane

Obiectiv general: Asigurarea implementării politicii naționale în domeniul combaterii TFU, bazată pe o coordonare eficientă și consolidarea cooperării cu partenerii de implementare.

Impact așteptat: Politica națională în domeniul combaterii TFU implementată cu implicarea reprezentanților organelor de stat competente, precum și cu implicarea organizațiilor comunitare și organizațiilor interguvernamentale care participă activ în acest domeniu.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiectiv specific: Consolidarea activității structurilor instituționale de coordonare create la nivel național și local, luând în considerare procesele de descentralizare a administrației publice.

Rezultatul așteptat pe termen mediu: Crearea și funcționarea în parteneriat cu societatea civilă și cu alți participanți implicați în combaterea traficului de ființe umane a unor structuri de coordonare la nivel național (CN CTFU, SP, Grupul tehnic de coordonare etc.) și la nivel raional (CT) care să asigure efectuarea unei analize a situației și elaborarea unei politici relevante în domeniul respectiv.

4.1.2. Cadrul legal/de reglementare

Obiectiv general: Reglementarea măsurilor/relațiilor în domeniul prevenirii și combaterii TFU, în conformitate cu standardele internaționale și naționale, luând în considerare punerea în aplicare a drepturilor omului și a principiului egalității de gen.

Impact așteptat: Cadrul legal național creează obstacole în punerea în aplicare a TFU și asigură punerea în aplicare a drepturilor fundamentale ale omului ale victimelor TFU, în conformitate cu standardele internaționale și regionale.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele :

Obiective:

- a) Îmbunătățirea cadrului legal pentru combaterea cererii de TFU în țară, de control la frontieră, creșterea până la nivelul de crimă a tuturor noilor manifestări ale traficului, inclusiv efectuate cu utilizarea noilor tehnologii informaționale, precum și stabilirea pedepsei corespunzătoare.
- b) Perfecționarea cadrului legal în domeniul identificării victimelor TFU, acordării asistenței și protecției pentru (art. 10, 12, 13, 16, 27, 28, Legea nr.105 art.18-22), garanțiile relative perioadei de reflecție pentru victime, acordarea compensației financiare, exonerarea victimelor de răspundere penală pentru săvârșirea acțiunilor ilegale în situațiile de TFU.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

Cadrul legislativ ține cont de noile tendințe în evoluția TFU și asigură punerea în aplicare a drepturilor fundamentale ale omului ale victimelor TFU, în conformitate cu standardele internaționale și regionale.

4.1.3. Instruirea cadrelor/consolidarea capacităților

Obiectiv general: Dezvoltarea abilităților profesionale ale specialiștilor care dețin competențe în domeniul combaterii TFU.

Impact așteptat: Specialiștii autorizați, care în virtutea activității lor profesionale sunt antrenați în combaterea TFU (ofițeri ai organelor de poliție, procurori, judecători, colaboratori ai poliției de frontieră, serviciului de imigrare, asistenți sociali, inspectorii muncii, membri ai Centrului pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime al TFU, misiunile diplomatice ale RM peste hotare), specialiști ai structurilor de coordonare în domeniul combaterii TFU (SP, CT, EMT etc.) dispun de abilități/ capacități de aplicare a cadrului legal în domeniul combaterii TFU și demonstrează în practică existența unui astfel de potențial.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Formarea specialiștilor organelor de drept în partea ce ține de aplicarea legislației și investigarea cazurilor de TFU;
- b) Formarea specialiștilor organelor care vin în contact direct cu victimele și potențialele victime ale TFU;
- c) Dezvoltarea capacității judecătorilor având în vedere asigurarea drepturilor omului;

- d) Dezvoltarea unui mecanism de formare continuă a personalului autorităților competente abilitate cu responsabilități în domeniul cercetării și urmăririi penale a infracțiunilor de TFU;
- e) Creșterea nivelului de cunoștințe a tuturor participanților din cadrul acțiunilor de combaterea TFU la nivelul unităților administrativ-teritoriale din contul instruirii multidisciplinare și intersectoriale;
- f) Formarea permanentă și dezvoltarea personalului SP, CT și a EMT.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Personalul organelor de drept (poliția de frontieră, personalul Biroul Migrație și Azil și ofițerii poliției comunitare) și inspectorii de muncă sunt cunoscuți cu modul de reacționare eficientă la cazurile de TFU;
- b) Judecătorii soluționează cazurile de TFU corect, în conformitate cu standardele internaționale de justiție penală;
- c) Personalul autorităților competente antrenat în formarea profesională inițială și continuă în cadrul sistemului național și personalul autorităților competente din administrația centrală este instruită în cadrul unui modul de formare obligatoriu cu privire la TFU, care cuprinde chestiuni ce țin de identificarea, referirea, protecția, asistența și repatrierea posibilelor victime ale TFU din țară și de peste hotare;
- d) Personalul relevant de prim rang și specialiștii organizațiilor nonguvernamentale - membri ai echipelor multidisciplinare dețin cunoștințe suficiente de aplicare a instrucțiunilor/regulamentelor privind identificarea victimelor TFU și referirea acestora la alte servicii adecvate (lucrătorii sociali, inspectorii muncii, personalul medical, agențiile locale de ocupare a forței de muncă etc.);
- e) Funcționarii SP, CT și EMT instruiți în programe specializate, schimb de experiență, consfătuiri, conferințe, etc.

4.1.4. Management informațional și cercetări

Obiectiv general: Disponibilitatea și accesibilitatea informațiilor și datelor relevante fenomenului TFU, actorilor de combatere a TFU și evaluatorilor naționali și internaționali.

Impact așteptat: În procesul monitorizării politicii de combatere a TFU la nivel național se ia în considerare rezultatele gestionării informațiilor și a cercetărilor.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea colectării sistematice a datelor, analizei și raportării privind reacționarea la acțiunile de combatere a TFU la nivel național;
- b) Asigurarea colectării periodice a datelor, informațiilor cu scop de analiză și raportare cu privire la situația și evoluția fenomenului TFU;
- c) Consolidarea mecanismului durabil de management al informațiilor în domeniul antitrafic.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) SP prezintă anual persoanelor de conducere din cadrul Guvernului și tuturor actorilor din domeniul combaterii traficului de ființe umane informații exacte cu privire la rezultatele monitorizării reacționării la combaterea TFU la nivel național;
- b) SP asigură în mod regulat evaluarea independentă/evaluarea politicii în domeniul combaterii traficului de ființe umane (în anul 2019 și în anul 2021), precum și diversificarea cercetărilor naționale cu privire la diferitele aspecte ale TFU și a reacționării la combaterea TFU (M.D. - se vor specifica temele viitoarelor cercetări);

- c) MAI/Inspectoratul General de Poliție/ CCTFU prezintă anual persoanelor de conducere din cadrul Guvernului și tuturor actorilor din domeniul combaterii TFU informații exacte cu privire la situația și evoluția fenomenului TFU, în baza datelor privind cazurile penale de TFU, extrase din Sistemul informațional automatizat integrat de Evidența a Crimelor, Cauzelor penale și Infracțiilor (baza de date centrală a MAI);
- d) Are loc schimbul de informații între SP și toți actorii relevanți guvernamentali și nonguvernamentali din domeniul combaterii TFU la nivel național și internațional și acesta este instituționalizat în vederea asigurării colectării, prelucrării și furnizării datelor pentru procesare cu scop de monitorizare externă și de evaluare a reacționării la TFU la nivel național (JTIP, GRETA, UNODC etc.).

4.1.5. Mobilizarea resurselor și bugetului

Obiectiv general: Asigurarea cu resurse financiare din bugetul de stat pentru implementarea politicilor antitrafic.

Impact așteptat: Durabilitatea reacționării la combaterea TFU la nivel național.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice: Mărirea contribuției statului (din bugetul de stat și bugetele locale) pentru acoperirea costurilor:

- a) activității unității specializate de investigații în domeniul AT și activității procurorilor în domeniul AT, SP, CT, EMT
- b) măsurilor de asistență acordate victimelor TFU (atât celor identificate în RM, cât și celor care se întorc în RM), inclusiv costurilor de repatriere, cazare în condiții de siguranță, asistență materială, costurilor de asistență medicală, consiliere juridică, instruire și alte servicii oferite de instituțiile de stat și de ONG-uri

Rezultate așteptate pe termen mediu:

Transferarea treptată a responsabilității de reacționare la fenomenul de combatere a TFU la nivel național de la donatorii externi în responsabilitatea Guvernului RM.

4.2. Prevenirea traficului de ființe umane

4.2.1. Sensibilizarea și conștientizarea populației

Obiectiv general: Creșterea gradului de sensibilizare a publicului larg privind TFU, tendințele noi ale fenomenului respectiv și ale fenomenelor conexe.

Impact așteptat: Toleranța zero a populației la orice manifestare a fenomenului TFU și la diverse forme de exploatare asociate TFU.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Informarea publicului larg din RM despre fenomenul TFU care implică cetățeni ai RM (în interiorul RM sau în interiorul altor țări) și cetățeni străini - victime ale TFU în interiorul, sau în proces de tranzitare a RM, și despre fenomenele legate de TFU (modalități noi de operare ale traficanților de ființe umane, forme noi de exploatare etc.);
- b) Informarea angajatorilor, inclusiv din sectorul privat cu privire la infracțiunile ce țin de traficul de ființe umane, cazurile reale de TFU și despre articolele relevante din CP care trebuie respectate.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Populația RM, cetățenii străini sunt familiarizați cu fenomenul TFU;

- b) Angajatorii, inclusiv din sectorul privat sunt familiarizați cu răspunderea juridică pentru săvârșirea crimelor legate de TFU și de infracțiunile conexe (ceea ce este legal și ilegal, în ceea ce privește recrutarea și exploatarea, penalizările și pedepsele stabilite prin lege pentru infracțiunea legată de traficul de ființe umane și infracțiunile conexe).

4.2.2. Reducerea vulnerabilității

Obiectiv general: Reducerea vulnerabilității populației la traficare/traficare repetată .

Impact așteptat: Grupurile susceptibile la risc (persoanele, care comparativ cu altele, sunt cunoscute ca fiind sub un risc disproporționat mai mare de a deveni victime ale traficului de ființe umane: emigranții/potențialii emigranți, populația rurală cu nivel de educație scăzut, șomerii, absolvenții școlilor internat, tinerii cu dizabilități și deficiențe mintale, refugiații, solicitanții de azil, prostituatele) sunt capabile să ia decizii în cunoștință de cauză și să întreprindă acțiuni cu referire la migrație și știu cum să se protejeze împotriva infracțiunilor.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Crearea unui mecanism, care să asigure faptul că copiilor li se oferă informații (la școală sau în alt mod) cu privire la posibilitatea de a fi traficați, precauții sensibile referitoare la modul cum să evite situațiile de a fi traficați, egalitatea de gen, drepturile omului și demnitatea umană;
- b) Asigurarea diseminării informației printre grupul de risc în partea ce ține de noile tendințe ale traficului de ființe umane și a fenomenelor conexe și cu privire la modul de evitare a situațiilor de a fi traficat sau exploatat și în partea ce ține de acțiunile întreprinse în cazul în care este supus TFU, exploatării sau altor abuzuri din partea traficantilor de ființe umane sau a altor persoane;
- c) Punerea la dispoziție a informării potențialilor emigranți cu privire la migrația circulară;
- d) Consolidarea serviciilor de asistență (socială și medicală, consultanță juridică etc.) pentru grupurile susceptibile la risc prin prisma abordării multidisciplinare;
- e) Dezvoltarea și consolidarea programelor de abilitare economică și de plasare în câmpul muncii a persoanelor aflate în situații de risc.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) În curriculumul gimnazial sunt integrate informații de bază privind abordarea fenomenului de TFU, măsurile de precauție pentru evitarea situațiilor de a fi traficat, egalitatea de gen, drepturile omului și demnitatea umană;
- b) Sunt disponibile și accesibile grupurilor de risc informații cu privire la riscurile legate de noile tendințe în evoluția fenomenului traficului de ființe umane și a fenomenelor conexe și cu privire la mecanismele de protecție;
- c) Este facilitat accesul potențialilor emigranți la piața de muncă națională și de peste hotare în condiții echitabile și protejate;
- d) Grupurilor susceptibile la risc le este asigurat accesul la serviciile necesare în cadrul SNR a victimelor și potențialelor victime ale TFU;
- e) Sunt dezvoltate și consolidate competențe profesionale și antreprenoriale ale persoanelor în situații de risc.

4.2.3. Controlul administrativ

Obiectiv general: Reglementarea și monitorizarea procedurilor, practicilor și agențiilor, care pot avea o influență asupra creșterii fenomenului TFU (în interiorul țării și la frontieră).

Impact așteptat: Agenții economici privați sunt descurajați să creeze condiții, care să genereze TFU și exploatare.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea mecanismelor de control administrativ/de aplicare a legii cu referire la sectoarele economice vulnerabile și la activitatea tuturor agenților economici privați care pot influența/contribui la TFU (de ocupare a forței de muncă, turistice, hoteluri, de mariaj, escortare, bone, agenții de adopție etc.);
- b) Sensibilizarea agenților economici privați cu privire la elaborarea codurilor de conduită internă; stimularea elaborării și aprobării de către agenții economici privați a schemelor de autoreglare (elaborarea codului de conduită);
- c) Controlul asupra raporturilor de angajare în muncă în sectoarele economice oficiale/neoficiale vulnerabile la exploatarea prin muncă în interiorul țării;
- d) Consolidarea controlului asupra intrării în/ieșirii din țară, inclusiv a controlului regimului de vize și controlului documentelor de identitate false.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Activitatea agenților economici privați din sectoarele vulnerabile este strict reglementată și controlată de stat;
- b) Sectorul privat este încurajat să introducă scheme de autoreglare (elaborarea codului de conduită);
- c) Actorii din domeniul combaterii TFU sunt implicați în combaterea exploatării prin TFU / muncă în interiorul țării și are loc schimbul de informații la nivel local și național, în special între inspectorii de pe piața forței de muncă și investigatorii de poliție;
- d) S-a configurat profilul traficanților de ființe umane și se atestă îmbunătățirea nivelului identificării persoanelor traficate și agresorilor la frontieră.

4.3. Asistență și protecție socială victimelor traficului de ființe umane**4.3.1. Identificarea victimelor traficului de ființe umane**

Obiectiv general: Asigurarea unei cooperări sistematice între actorii de stat antrenați în domeniul combaterii TFU și organizațiile nonguvernamentale în identificarea victimelor tuturor formelor de TFU.

Impact așteptat: Este dezvoltat un mecanism de cooperare de identificare ale victimelor ale TFU.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea identificării și referirii în cadrul SNR a victimelor TFU;
- b) Asigurarea acordării perioadei de reflecție victimelor TFU, cetățeni străini, conform statutului legal de ședere;
- c) Stabilirea modurilor personalizate de identificare care permite identificarea presupuselor victime ale TFU, independent de procedurile penale.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Personalul diferitor structuri guvernamentale și nonguvernamentale, care în virtutea activității lor profesionale vin în contact cu victimele TFU (lucrătorii sociali, inspectorii muncii, personalul instituțiilor rezidențiale, poliștii de frontieră, personalul consular și diplomatic al misiunilor RM în străinătate etc.), dispun de mecanisme eficiente de identificare a victimelor TFU;
- b) Cetățenii străini, victime ale TFU, beneficiază de o perioadă de reflecție de minimum 30 de zile, în conformitate cu prevederile cadrului legal;

- c) Presupusele victime ale TFU sunt identificate în mod independent de cadrul procedurilor penale (adică indiferent dacă optează sau nu să coopereze cu organele de drept în investigarea infracțiunilor comise împotriva lor) și sunt referite pentru protecția și asistența necesară.

4.3.2. Repatriere, rehabilitare și reintegrare

Obiectiv general: Asigurarea informării asupra drepturilor la accesarea serviciilor specializate prezumatelor victime și victimelor TFU

Impact așteptat: Toate prezumatele, potențialele victime și victimele TFU identificate le sunt asigurate accesul la serviciile specializate și alte tipuri de servicii.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea faptului că prezumatele, potențialele victime și victimele TFU sunt informate cu privire la drepturile lor;
- b) Asigurarea asistenței în cadrul procedurii de repatriere a prezumatelor victimele și victimelor TFU (HG nr. 948 din 07 august 2008);
- c) Oferirea tuturor presupuselor victime și victimelor TFU adulte asistență și sprijin adaptate la nevoile lor și cu consimțământul acestora;
- d) Asigurarea asistenței medicale garantate de stat victimelor TFU;
- e) Asigurarea unei forme de protecție a copiilor victime ale TFU, în deplină conformitate cu interesul superior al copilului;
- f) Oferirea serviciilor de traducere și interpretare pentru victimele TFU identificate cu permise de ședere, cetățeni ai al tor state.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Informațiile privind drepturile legale și accesul la procedurile administrative și de judecată relevante, inclusiv la compensarea financiară, precum și la informațiile ce se referă la serviciile disponibile pentru acestea, într-o limbă pe care o pot înțelege;
- b) Repatrierea voluntară a presupuselor victime și a victimelor TFU din țările de destinație este asigurată de autoritățile competente ale RM, cu respectarea drepturilor, siguranței și demnității acestora;
- c) Asigurarea accesului tuturor presupuselor victime și victimelor ale TFU adulte identificate la servicii specializate (ținând cont de sexul, vârsta și nevoile particulare), cu consimțământul acestora;
- d) Victimele TFU beneficiază de polițe de asigurare medicală gratuită;
- e) Fiecare copil victima beneficiază de forma de protecție adecvată vârstei și profilului de dezvoltare;
- f) Victimele TFU, cetățeni ai altor state, sunt asigurate cu permise de ședere în condiții prevăzute de lege, precum și beneficiază de servicii de traducere și interpretare.

4.4. Cercetarea și urmărirea penală

4.4.1. Cercetare

Obiectiv general: Aplicarea tehnicilor de investigare pro-active (în baza informațiilor) comparativ cu tehnicile de investigare de reacționare.

Impact așteptat: Investigarea cu succes și urmărirea penală a traficanților de ființe umane fără a se baza (în totalitate) pe cooperarea și mărturia victimei.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Fortificarea capacităților analitice ale CCTP;
- b) Menținerea și consolidarea cooperării între poliție, procurori, alte autorități publice/instituții și organizații nonguvernamentale, precum și între organele de drept și alte instituții publice;
- c) Consolidarea capacității ofițerilor de investigație din cadrul CCTP în desfășurarea activității speciale de investigație.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Capacități îmbunătățite de acumulare și analiză a informațiilor despre cazurile de TFU, conexe și similare acestora;
- b) Informația calitativă obținută în termeni reduși cu privire la cazurile de TFU (inclusiv victime);
- c) Personalul CCTP calificat și instruit. Îmbunătățirea bazei tehnice materiale.

4.4.2. Urmărirea penală și pedepsirea traficantilor de ființe umane

Obiectiv general: Asigurarea urmăririi penale și judecării cazurilor de TFU în conformitate cu standardele internaționale de justiție penală.

Impact așteptat: Cauze penale de urmărire penală complete, cu tragerea la răspundere a tuturor infractorilor; sancțiuni efective și proporționale cu efect de descurajare aplicate; specializarea judecătorilor în examinarea cauzelor de TFU.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Fortificarea capacităților de urmărire penală a instituțiilor specializate în domeniul combaterii TFU;
- b) Asigurarea unui proces de judecată echitabil cu respectarea normelor internaționale în domeniul TFU;
- c) Asigurarea dreptului la servicii de interpretariat și traducere în cadrul procesului penal.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Stabilirea competenței materiale a organului de urmărire penală al CCTFU și al PG pe infracțiunile prevăzute de art.158, 165, 165¹, 175¹, 206, 208¹, 208², 213¹ din Codul Penal, conexe sau similare acestora;
- b) Cercetări judecătorești cu garantarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- c) Excluderea recalificărilor nemotivate a cazurilor de trafic de ființe umane;
- d) Mecanism funcțional de asigurare cu servicii de interpretariat și traducător.

4.4.3. Protecția victimelor - martorilor și tratarea acestora

Obiectiv general: Asigurarea unei protecții și tratament adecvat a victimelor TFU în cadrul procesului penal, conform standardelor internaționale.

Impact așteptat: Siguranța victimelor TFU în cadrul procesului penal față de intimidare sau presiune (indiferent de sursă).

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea informării victimelor TFU despre dreptul lor cu privire la accesul la justiție și cu privire la alte drepturi speciale;

- b) Asigurarea respectării principiului nepedepsirii victimelor TFU art.165 alin. (4), art. 206 alin. (4) din Codul penal;
- c) Asigurarea utilizării metodelor speciale de audiere a victimelor TFU;
- d) Asigurarea protecției fizice a victimelor TFU și protecției vieții private a acestora;
- e) Asigurarea faptului că organizațiile comunitare - prestatori de servicii pot asista victimele pe parcursul procesului penal;
- f) Asigurarea unor măsuri de protecție specifice pentru copiii - victime ale TFU pe parcursul procesului penal, în conformitate cu standardele internaționale.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Victimele TFU sunt informate cu privire la dreptul lor la justiție și despre potențialele consecințe ale deciziei lor de a coopera cu autoritățile competente în cursul investigării penale și procedurilor penale;
- b) Excluderea tragerii la răspundere penală a victimelor TFU;
- c) Excluderea revictimizării prin audieri repetate;
- d) Resurse material suficiente pentru o protecție adecvată;
- e) Resurse umane formate în domeniul protecției victimei TFU;
- f) Existența unui mecanism paralel celui de stat care să asigure protejarea victimelor TFU împotriva revictimizării și tratarea într-o manieră care asigură respectarea drepturilor și demnității lor;

Excluderea revictimizării copiilor victime în cadrul procesului penal (Evitarea contactului cu infractorul).

4.4.4. Restabilirea drepturilor victimelor traficului de ființe umane și acordarea compensațiilor

Obiectivul general: Respectarea și restabilirea drepturilor omului și satisfacerea necesităților victimelor traficului de persoane, inclusiv accesul acestora la căile legale de atac și la compensații, evitând revictimizarea.

Impactul așteptat: Acces asigurat al victimelor traficului de ființe umane la căile legale de atac și compensații pentru vătămări fizice, încălcarea drepturilor fundamentale și alte prejudicii, inclusiv pentru pierderile cauzate de suferință, stres psihic grav și probleme psihologice.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Asigurarea accesului victimelor TFU la informații despre posibilitățile de compensare și procedurile judiciare și administrative relevante, precum și asigurarea cu dreptul de acces la compensații din partea statului pentru prejudiciul comis împotriva lor și constituirea unui mecanism adecvat de asigurare a persoanelor identificate ca victime ale TFU cu acces la compensații din partea statului;
- b) Asigurarea accesului victimelor TFU la asistență juridică garantată de stat.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Mecanism de compensare creat (baza normativă, instituțională) și funcțional;
- b) Alocările din buget asigură resurse pentru compensații pentru victimele TFU;
- c) Informarea victimelor traficului de ființe umane despre posibilitățile de a solicita compensații, proceduri judiciare și administrative relevante și despre disponibilitatea programelor de sprijin;

- d) Mecanism funcțional de acordare a asistenței juridice garantate de stat victimelor TFU (cadrul juridic și cadrul instituțional).

4.5. Dezvoltarea cooperării internaționale

Obiectiv general: Consolidarea cooperării între autoritățile competente din țările de destinație, de tranzit și de origine a TFU.

Impact așteptat: Asistență internațională efectivă pe cazurile de TFU și infracțiunile conexe, între organele de drept, prestatorii de servicii victimelor TFU, autoritățile publice centrale, structurile de coordonare și alte structuri implicate.

Obiectivul general stabilit și impactul așteptat al politicii vor fi realizate prin următoarele:

Obiective specifice:

- a) Dezvoltarea parteneriatelor bilaterale/multilaterale cu principalele state cunoscute ca fiind țări de origine, tranzit, destinație pentru victimele TFU;
- b) Asigurarea protecției drepturilor victimei TFU aflate pe teritoriul anumitor regiuni sau țări de destinație cu cooperare dificilă sau inexistentă;
- c) Asigurarea continuității cooperării între organele de drept și organizațiile internaționale de drept.

Rezultate așteptate pe termen mediu:

- a) Investigații internaționale eficiente;
- b) Victime identificate, asistate și repatriate ;
- c) Relații de cooperare stabilite cu autoritățile competente din țările de tranzit, destinație, origine în partea ce ține de identificarea, evaluarea, repatrierea și asistența acordată victimelor și presupuselor victime ale traficului de ființe umane;
- d) Metode alternative de intervenire stabilite și aplicate în interesul victimelor TFU aflate pe teritoriul regiunilor de destinație sau țărilor de destinație cu cooperare dificilă sau inexistentă;
- e) Asistență în domeniul prevenirii și combaterii TFU, oferită de organizațiile internaționale specializate (INTERPOL, EUROPOL, SELEC, EUROJUST, FRONTEX etc.).

Măsurile pentru realizarea obiectivelor prezentei Strategii sunt cuprinse în Planul național de prevenire și combatere a TFU pentru anii 2017-2019 (Anexa 1 la prezenta Strategie).

O listă completă de indicatori privind implementarea prezentei Strategii pentru fiecare dintre scopuri și obiective sunt incluse în Matricea logică (Anexa 2 la prezenta Strategie).

V. EVALUAREA INFLUENȚEI ȘI A CHELTUIELILOR (FINANCIARE ȘI NEFINANCIARE) REFERITOARE LA IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

La nivel global, impactul estimat este reprezentat drept exercitarea obligațiilor internaționale existente ale Republicii Moldova, pentru a asigura combaterea eficientă a traficului de ființe umane și implementarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere, Republica Moldova - Uniunea Europeană pentru anii 2017-2019.

Impactul financiar estimat se va manifesta prin:

- modernizarea infrastructurii pentru combaterea TFU, în special a bazei materiale și tehnice a CCTP;
- creștere alocărilor de la bugetele de stat și locale pentru prevenirea traficului și acordarea asistenței și sprijinului specializat victimelor TFU, inclusiv prin achiziționarea de servicii de la organizațiile nonguvernamentale specializate.

Mijloacele necesare pentru punerea în aplicare a prezentei Strategii vor fi evaluate, calculate și detaliate în procesul de punere în aplicare, în conformitate cu măsurile propuse în cadrul planurilor naționale de acțiune pentru implementarea acestora. Strategia va fi luată în considerare la elaborarea planurilor bugetare pe termen mediu ale activității ministerelor competente, precum și altor documente de importanță națională și teritorială.

Impactul estimat non-financiar se va manifesta prin dezvoltarea coordonării unui cadru de reglementare eficient în acest domeniu și a managementului informațional, care vor fi implementate de către structurile existente și nu vor necesita mijloace financiare suplimentare față de cele deja prevăzute.

VI. FACTORI DE RISC ÎN IMPLEMENTAREA STRATEGIEI

Experiența acumulată în punerea în aplicare a 6 planuri naționale anterioare de prevenire și combatere a TFU, permit identificarea următoarelor obstacole sau factori de risc în implementarea prezentei Strategii:

- a) problemele economice ale țării nu permit acordarea unui sprijin financiar pentru implementarea Strategiei per ansamblu și implementarea sa în mare parte va depinde de asistența tehnică internațională;
- b) politica de descentralizare efectuată în țară, transformarea și reducerea numărului de ministere de resort, reducerea cadrelor, pun în pericol mecanismul de coordonare stabilit, întrucât acest lucru poate conduce la lichidarea, transferul în subordinea altor organe și reducerea numărului de angajați ale organelor permanente de coordonare responsabile pentru implementarea politicii în prezent (SP în cadrul statului de personal al Cancelariei de Stat și UNC a SNR din cadrul MMPSF);
- c) procesul de reformare care are loc în cadrul PG pune în pericol eficiența subdiviziunii specializate de combatere a TFU, care, pe parcursul procesului de reformare și-a pierdut înputernicirea de a investiga cazurile penale, păstrând doar funcțiile de management metodic;
- d) nivelul ridicat de fluctuație a personalului la nivel național și local, precum și necesitatea asigurării unei pregătiri continuă a specialiștilor, cu scopul de a crește nivelul de sensibilizare a acestora în ceea ce privește problema TFU și nivelul capacității de abordare a problemei;
- e) instabilitatea politică, ceea ce poate conduce la o schimbare în prioritățile politicii interne și externe;
- f) atitudinea conservatorie, inerție și existența unor stereotipuri la nivel local, poate conduce la imitarea activității și lipsei progresului real în atingerea obiectivelor Strategiei.

Factorii de risc identificați pot afecta cu siguranță implementarea prezentei Strategii. În același timp, existența anumitor obligații internaționale ale RM în domeniul combaterii TFU, suportul internațional existent, precum și potențialul acumulat în organizarea acțiunilor de combatere a TFU în RM, creează premise favorabile pentru implementarea cu succes a prezentei Strategii.

VI. ETAPELE DE IMPLEMENTARE. PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

Implementarea Strategiei se va efectua în două etape:

- **Etapa I** - **anii 2017-2019;**
- **Etapa II** - **anii 2020-2022.**

În scopul implementării prezentei Strategii a fost elaborat Planul național de prevenire și combatere a TFU pentru anii 2017-2019 (**Etapa I**). Planul pentru **Etapa II** va fi elaborat la începutul anului 2020.

Activitățile de monitorizare privind implementarea prezentei Strategii și a Planurilor Naționale vor fi realizate în trei moduri:

- a) monitorizarea anuală, care include rapoarte anuale detaliate de evaluare a rezultatelor, în conformitate cu sarcinile stabilite pe termen mediu;
- b) rapoarte periodice cu privire la rezultatele fiecărei etape;
- c) raportul final privind implementarea Strategiei pentru întreaga perioadă de monitorizare.

Rapoartele anuale și periodice, precum și raportul final privind monitorizarea implementării Strategiei sunt elaborate de către SP în baza datelor furnizate de către autoritățile responsabile de implementarea Strategiei și a Planurilor naționale. Rapoartele de monitorizare sunt prezentate spre examinare și aprobare CN CTFU.

Suplimentar, SP și experții de către acesta vor elabora rapoarte de evaluare a impactului Strategiei. Primul raport de evaluare va fi elaborat la mijlocul perioadei de implementare a Strategiei - la sfârșitul anului 2019. Al doilea raport de evaluare va fi elaborat după finalizarea implementării Strategiei.

Monitorizarea și evaluarea Strategiei va fi efectuată luând în considerare metodologia elaborată, precum și procesul general de dezvoltare a sistemului național de monitorizare și evaluare a politicilor publice în diverse domenii. Rapoartele de monitorizare și evaluare poartă un caracter deschis și vor fi disponibile pe pagina de web www.antitrafic.gov.md.

SP prin intermediul contactelor directe, mijloacelor de informare în masă și paginii web vor informa autoritățile și conducerea, societatea civilă și populația despre progresele înregistrate în asigurarea transparenței procesului și crearea condițiilor de cooperare pentru implementarea cu succes a Strategiei. Secretariatul permanent va furniza informații partenerilor atât din țară, cât și celor din străinătate, referitoare la implementarea Strategiei.